

Høgskulen på Vestlandet

BER332 - Bacheloroppgave

BER332-H-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	02-05-2022 09:00	Termin:	2022 VÅR
Sluttdato:	16-05-2022 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
Flowkode:	203 BER332 1 H 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	315
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	7883
----------------------	------

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	4
Andre medlemmer i gruppen:	333, 307

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

**Høgskulen
på Vestlandet**

Ergoterapeuters erfaringer med å benytte meningsfulle aktiviteter for å fremme deltakelse og livskvalitet blant flyktninger.

En kvalitativ intervjustudie.

Occupational therapists' experiences of using meaningful activities to promote participation and quality of life among refugees.

A qualitative interview study.

Kandidatnummer: 307, 315 & 333

Bachelor i ergoterapi
Fakultet for helse og sosialvitenskap
Institutt for helse og funksjon

Antall ord: 7883

Innleveringsdato: 16.05.2022

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Arbeidet med bachelorprosjektet har vært spennende og givende. Vi har gjennom arbeidet dannet oss en ny forståelse for flyktninger og hvilke utfordringer de kan oppleve i hverdagen. Prosjektet har også gitt oss bredere forståelse for hvordan ergoterapeuter kan benytte sin kompetanse med brukergruppen. Det har gitt ettertanke å arbeide med et prosjekt rettet mot flyktninger, samtidig som nyhetsbildet har vist pågående konflikter og stigende flykntingstall.

Vi ønsker å takke informantene som stilte til intervju og gjorde dette bachelorprosjektet mulig. I tillegg vil vi rette en stor takk til vår veileder som bidro med tydelig og god veiledning. Sist, men ikke minst, vil vi rette en stor takk til hverandre for godt samarbeid. Vi har siden første halvår på studiet gledet oss til å skrive bachelor sammen, det var verdt ventetiden. Takk for innsatsen.

Sammendrag

Formål: Bachelorprosjektets formål er å undersøke ergoterapeuters erfaringer med å benytte meningsfulle aktiviteter i arbeid med flyktninger for å fremme deltakelse og livskvalitet. Ettersom det er lite forskning på feltet kan prosjektet bidra med å tilføre fagfeltet kunnskap.

Forskningsspørsmål: “Hvilke erfaringer har ergoterapeuter med å benytte meningsfull aktivitet for å fremme deltakelse og livskvalitet blant flyktninger?”.

Metode: Kvalitativ metode ble benyttet for å besvare forskningsspørsmålet. Det er gjennomført fire digitale, semistrukturerte intervjuer for å innhente empiriske data. Fellestrekk for informantene er yrke som ergoterapeut og erfaring med å benytte aktivitet i arbeid med flyktninger. Det ble gjort lydopptak av intervjuene, som i etterkant ble transkribert. Malteruds systematiske tekstkondensering ble benyttet for å analysere datamaterialet.

Resultat: Resultatene viser at informantene erfarte at bruk av meningsfulle aktiviteter i arbeid med flyktninger kan bidra til forbedret livskvalitet ved at flyktningene opplever tilhørighet, mestring, glede og autonomi. Informantene påpekte at de i stor grad benyttet gruppeaktiviteter for å fremme sosial deltakelse. Informantene erfarte også at det å inneha en kulturell forståelse var fordelaktig for å tilrettelegge for deltakelse i aktiviteter.

Avslutning: Bachelorprosjektet synliggjør utvalgte ergoterapeuters erfaringer og kompetanse med å benytte meningsfulle aktiviteter i arbeid med flyktninger for å legge til rette for deltakelse som kan fremme deres livskvalitet. Prosjektet viser til at det er få ergoterapeuter i Norge som arbeider med flyktninger, samtidig som funn peker på at ergoterapeuter har verdifull kompetanse på feltet. Disse resultatene kan bidra til å løfte frem ergoterapifagets relevans i arbeid med flyktninger. Det er behov for mer forskning for å styrke funnene ytterligere.

Nøkkelord: Ergoterapi, flyktninger, meningsfulle aktiviteter, deltakelse, tilhørighet, mestring, livskvalitet og kultur.

Abstract

Aim: The purpose of the bachelor project is to investigate occupational therapists' experiences of using meaningful activities in work with refugees to promote participation and quality of life. As there is little research in the field the project can contribute to adding knowledge to the field.

Research question: "What experiences do occupational therapists have with using meaningful activity to promote participation and quality of life among refugees?".

Method: Qualitative method was used to answer the research question. Four digital, semi-structured interviews were conducted to obtain empirical data. Common features for the informants are the profession as an occupational therapist and experience of using activity in work with refugees. Audio recordings were made of the interviews, which were subsequently transcribed. Malterud's systematic text condensation was used to analyze the data material.

Results: The results show that the informants experienced that the use of meaningful activities in work with refugees can contribute to an improved quality of life by the refugees experiencing belonging, mastery, joy and autonomy. The informants pointed out that they used group activities to promote social participation. The informants also experienced that having a cultural understanding was beneficial in facilitating participation in activities.

Conclusion: The bachelor project highlights the experiences and competence of selected occupational therapists in using meaningful activities in work with refugees in order to facilitate participation that can promote their quality of life. The project points out that there are few occupational therapists in Norway who work with refugees, at the same time, as findings indicate that occupational therapists have valuable expertise in the field. These results can help to highlight the relevance of the occupational therapy subject in work with refugees. More research is needed to further strengthen the findings.

Key-words: Occupational therapy, refugees, meaningful occupations, participation, belonging, coping, quality of life and culture.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	6
1.1 Begrepsavklaring og avgrensning	8
1.2 Tidligere forskning.....	8
1.3 Formål og forskningsspørsmål	9
1.4 Begrepsmodeller for praksis	10
1.4.1 Model of Human Occupation	10
1.4.2 Modellen for tilsiktet samspill	11
2.0 Metode	12
2.1 Design.....	12
2.2 Forforståelse	12
2.3 Utvalg	13
2.4 Datainnsamling	13
2.5 Intervjuguide	13
2.6 Gjennomføring av intervju	14
2.7 Transkribering	14
2.8 Analyse ved hjelp av systematisk tekstkondensering.....	15
2.9 Forskerrollen og etikk	16
3.0 Resultat.....	17
3.1 Betydningen av å mestre aktiviteter.....	17
3.2 Sosial deltakelse i meningsfull aktivitet for å fremme livskvalitet.....	19
3.3 Kulturell forståelse for å fremme deltakelse i aktivitet	20
4.0 Diskusjon	22
4.1 Resultatdiskusjon	22
4.1.1 Betydningen av å mestre aktiviteter	23

4.1.2 Sosial deltakelse i meningsfull aktivitet for å fremme livskvalitet	24
4.1.3 Kulturell forståelse for å fremme deltakelse i aktivitet.....	26
4.2 Metodediskusjon	28
4.2.1 Design	28
4.2.2 Utvalg og datainnsamling	28
4.2.3 Dataanalyse	29
5.0 Avslutning.....	30
5.1 Prosjektets nytteverdi / Implikasjoner for praksis.....	30
Litteraturliste.....	32
Vedlegg 1: Intervjuguide	36
Vedlegg 2: Informasjonsskriv NSD og samtykkeskjema	37

1.0 Innledning

I 2020 var det på verdensbasis 82,4 millioner mennesker på flukt, tallet er rekordhøyt og har gradvis økt de siste ni årene (FN-sambandet, 2021). Mange flyktninger som kommer til vesten har overlevd en vanskelig reise som innebærer grove menneskerettighetsovergrep (Varvin, 2018, s. 10). FNs flyktningkonvensjon definerer en flyktning som en person som har emigrert fra hjemlandet sitt grunnet fare for liv og helse (De forente nasjoner, 1951). Dette kan skyldes forfølgelse med bakgrunn i etnisitet, religion, nasjonalitet, medlemskap i sosiale grupper, eller politiske meninger i eget hjemland (De forente nasjoner, 1951). Opplevelsene flyktninger utsettes for under flukt og når de skal integreres i et nytt land kan lede til psykiske belastninger (Varvin, 2018, s. 32; Zipfel et al., 2019, s. 1-2). Opphold i et nytt land med andre normer og regler kan oppleves som en stadig påminner om å ikke høre hjemme, samtidig som en skal forsøke å skape seg et nytt liv i en ukjent kultur (Varvin, 2018, s. 11). Forskning viser at flyktninger som bosetter seg i Norge ofte opplever utfordringer med å tilpasse seg nye roller og deltakelse i hverdagslivet, noe som for deltakerne i studien har en negativ påvirkning på helsen (Haj-Younes et al., 2021, s. 4).

Europa opplever nå den største flyktningstrømmen siden andre verdenskrig. Grunnet den pågående krigen mellom Russland og Ukraina skal Norge i 2022 bosette og integrere anslagsvis 35 000 mennesker (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 2022). Disse menneskene har rett på en tilstrekkelig levestandard som ifølge menneskerettighetsloven omfatter bolig, mat, klær, helseomsorg og inkludering i arbeid eller utdanning (De forente nasjoner, 1948, artikkel 25). Menneskerettighetene slår også fast menneskers rett til lik deltakelse i samfunnets kultur, uavhengig av sosiokulturell bakgrunn (De forente nasjoner, 1948; Wilcock & Townsend, 2019, s. 648).

Deltakelse i meningsfulle aktiviteter er en rettighet som både er helsefremmende og en grunnleggende del av menneskers hverdag (Peoples et al., 2019, s. 26; Wilcock & Townsend, 2019, s. 643). I ergoterapien benyttes "Occupational justice" om menneskers rett til å velge aktiviteter, begrepets formål er å fremme deltakelse basert på rettferdig behandling uten stigmatisering eller diskriminering (Wilcock & Hocking, 2015, s. 393; Mrabe, 2021).

Ergoterapifaget definerer aktivitet som alt mennesker foretar seg i hverdagen, det kan være

alt fra matlaging, til fritidsaktiviteter, arbeid og husarbeid (Peoples et al., 2019, s. 26). Ergoterapeuter anser ikke nødvendigvis god helse som fravær av sykdom, men innehar en forståelse om at helse skapes gjennom aktivitet og deltakelse i hverdagen (Hooper & Wood, 2019, s. 47; Creek, 2014b, s. 31). Mennesker som opplever isolasjon, eller manglende sosial deltakelse, kan oppleve dette negativt for sin helse (Creek, 2014b, s. 31). Ved å muliggjøre deltakelse i hverdagslivet kan ergoterapeuter fremme menneskers opplevelse av egen helse og livskvalitet (Reitz & Graham, 2019, s. 676).

Ergoterapeuter kan benytte aktivitet som et terapeutisk middel individuelt og i grupper (Creek, 2014a, s. 53). Aktiviteter kan brukes terapeutisk ved at aktiviteten oppleves meningsfull for den, eller de, som skal engasjeres i den (Gillen, 2019, s. 416). Det er sentralt for ergoterapeuter å praktisere klientsentrering for å basere aktiviteten på ønsker, interesser og kultur (Peoples et al., 2019, s. 26). Gruppeaktiviteter kan være helsefremmende ettersom mennesker er sosiale vesener som fremmer sin helse og utvikler seg gjennom sosial interaksjon (Creek, 2014b, s. 31). Regjeringens strategi for god psykisk helse beskriver at psykisk helsearbeid skal være en likeverdig del av samfunnets folkehelsearbeid (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 13). Dette innebærer at blant annet fritidsarenaer, arbeidsplasser og lokalmiljø skal vektlegge mestring og utjevning av sosiale forskjeller for å fremme livskvalitet og trivsel (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 13).

Regjeringens strategi for god psykisk helse beskriver hvordan deltakelse og tilhørighet til samfunnet er grunnleggende for god helse og livskvalitet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 19). Strategien viser at minoritetsgrupper i Norge ofte opplever manglende inkludering på flere samfunnsområder (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 19). For mennesker som opplever manglende deltakelse og inkludering kan empowerment gjennom aktivitet styrke evnen til å ta kontroll over eget liv (Askheim, 2012, s. 36). Empowerment er en helse- og sosialfaglig tilnærming med hensikt å styrke individet, grupper eller samfunnets tro på egne ressurser for å komme seg ut av en avmaktssituasjon (Askheim, 2012, s. 11). Målet med empowerment er å fjerne barrierer og fremme rettferdig maktfordeling (Pedersen, 2019, s. 222). Tilnærmingen gir rom for at mennesker kan oppleve mestring og

utvikle selvstendighet, selvtillit og autonomi gjennom deltakelse i meningsfulle aktiviteter (Wilcock & Hocking, 2015, s. 404).

1.1 Begrepsavklaring og avgrensning

Sentrale begreper i bachelorprosjektet vil her gjøres rede for.

I bachelorprosjektet benyttes begrepet flyktning om brukergruppen, begrepet defineres i innledningen. Ordet asylsøker vil forekomme i avsnitt hvor forskning benyttes, da denne betegnelsen brukes av enkelte forskere. Mennesker som forlater hjemlandet sitt grunnet fare for liv og helse regnes som flyktninger uavhengig av om asylsøknad er behandlet (FN-sambandet, 2021).

Livskvalitet: Henger sammen med menneskers fysiske og psykiske helse, levevaner og sosiale støtte (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 12). Prosjektet benytter begrepet livskvalitet om meningsfull opplevelse av hverdagen, hvor mennesket opplever glede, tilfredshet, tilhørighet, trygghet, mestring og autonomi (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 9).

Meningsfull aktivitet: Begrepet aktivitet defineres i innledningen som alt mennesker foretar seg i hverdagen (Peoples et al., 2019, s. 26). Aktiviteter betegnes som meningsfulle når aktivitetene oppfyller et behov eller mål som oppleves som personlig eller kulturelt viktig (Aagaard & Langdal, 2019, s. 117).

1.2 Tidligere forskning

Forskning viser hvordan aktivitet kan bidra til å fremme opplevelsen av helse, velvære og tilhørighet for flyktninger (Waardenburg et al., 2019). Haj-Younes et al. (2021) undersøkte flyktningers opplevelse av helsetilstand, endring i helsestatus og opplevelser med det norske helsevesenet. Studien viser at helsen ofte opplevdes som bedre det første året, men forverret seg etter å ha vært bosatt i Norge over en lengre periode. Faktorer som bidro til å

påvirke helsen var blant annet følelsen av håpløshet knyttet til det å skaffe seg meningsfullt arbeid og tilpasse seg nye roller (Haj-Younes et al., 2021, s. 4; Morville, 2014, s. 55). Mange flyktninger opplevde vanskeligheter grunnet begrensede muligheter for deltakelse i aktiviteter, noe som førte til vanskeligheter med å føle mening i hverdagen, samt opplevelsen av å ikke utnytte egne ressurser (Bishop & Purcell, 2013, s. 267; Morville, 2014, s. 55). Studien fra Morville (2014) viser at aktiviteter som oppleves meningsløse kunne bidra til lavere tilfredshet i hverdagen. Bishop & Purcell (2013) undersøkte verdien av gruppedeltagelse i hagearbeid, resultatene viser at flere identifiserte hagearbeid som en meningsfull aktivitet som fremmet sosial deltakelse og opplevelsen av helse.

En oversikt som inkluderer 24 studier med data fra både kvalitative, ulike kvantitative (inkludert randomiserte studier) viser at flyktninger som er i arbeid har bedre psykisk helse og lavere symptomnivå enn de som ikke er i arbeid, men ikke nødvendigvis bedre livskvalitet (Johansen, 2011, s. 3). Dette hadde bakgrunn i at arbeidet ikke nødvendigvis opplevdes som meningsfullt. Oversikten viser til sammenhengen mellom deltakelse i meningsfull aktivitet og forbedret psykisk helse, livskvalitet og lavere symptomnivå (Johansen, 2011, s. 3).

Trimboli og Halliwell (2018) viser til at ergoterapeuter er egnet til å møte aktivitetsbehovet flyktninger og asylsøkere kan ha. Studien tar for seg hvilke intervensjoner ergoterapeuter og ergoterapistudenter benytter i arbeid med flyktninger og asylsøkere. Studien viser til at deltakelse i fritidsaktiviteter kan skape tilhørighet og bidra til å bygge sosiale nettverk (Trimboli & Halliwell, 2018). Waardenburg et al. (2019) viser hvordan flyktninger som bor på mottak kan oppleve mening i å delta i sportsaktiviteter. De finner at sportsaktiviteter kan gi økt opplevelse av tilhørighet, mestring og sosial deltakelse (Waardenburg et al., 2019).

1.3 Formål og forskningsspørsmål

Formålet med bachelorprosjektet er å undersøke ergoterapeuters erfaringer med å benytte meningsfull aktivitet for å fremme flyktningers deltakelse og livskvalitet. Ergoterapeuters kjernekompetanse baserer seg på å engasjere mennesker i meningsfulle aktiviteter for å fremme deres helse og velvære (Peoples et al., 2019, s. 26). Det finnes lite teori og forskning

om hvordan ergoterapeuter kan benytte denne kompetansen i arbeid med flyktninger. Bachelorprosjektet vil derfor belyse temaet med følgende forskningsspørsmål:

“Hvilke erfaringer har ergoterapeuter med å benytte meningsfulle aktiviteter for å fremme deltakelse og livskvalitet blant flyktninger?”

1.4 Begrepsmodeller for praksis

Videre vil Model of Human Occupation (MoHO) og Modellen for tilsiktet samspill (IRM) presenteres. MoHO er aktuell for å se hvordan vilje, vane og omgivelser påvirker flyktningers motivasjon og mulighet for deltakelse i aktivitet. Modellen for tilsiktet samspill (IRM) kan være et nyttig redskap for selvrefleksjon og kan være behjelpelig for å danne en tillitsfull relasjon.

1.4.1 Model of Human Occupation

Model of Human Occupation (MoHO) er en klientsentrert modell som beskriver hvordan mennesker organiserer hverdagen og engasjeres i aktivitet i samspill med sine fysiske og sosiale omgivelser (Taylor & Kielhofner, 2017, s. 4-6). Modellen består av vilje, vane og utførelse som tre sammenhengende komponenter hos mennesket (Taylor & Kielhofner, 2017, s. 4). Vilje er den prosessen som påvirker hvordan mennesker motiveres til å velge aktiviteter, og består av tanker og følelser knyttet til aktivitetsvalg hvor mennesket opplever glede og tilfredshet (Kielhofner, 2018, s. 162; Taylor & Kielhofner, 2017, s. 12). Prosessen utvikler seg gjennom deltakelse i aktiviteter som er av verdi, og som er viktige eller meningsfulle for den enkelte (Taylor & Kielhofner, 2017, s. 12). Mennesker organiserer hverdagens aktiviteter slik at det innarbeides vaner og rutiner som samsvarer med deres behov og miljømessige forventninger (Creek, 2014b, s. 37). Slike vaner og rutiner er med på å skape en stabil og trygg hverdag (Creek, 2014b, s. 38). Menneskers roller synliggjøres ved at mennesker identifiserer seg med og oppfører seg i tråd med måter vi er tillært og som vi assosierer med en gitt sosial status eller identitet. Dersom vaner og roller utfordres av omgivelsene kan det føre til en opplevelse av manglende kontroll over eget liv (Forsyth et al., 2019, s. 604). Aktivitetsproblemer, utfordringer med å utføre eller delta i aktivitet, kan

oppstå som følge av miljømessige eller personlige forandringer som personen ikke takler, slik som krig og flukt (Creek, 2014b, s. 31).

Ergoterapeuter har et holistisk syn på mennesket, og anser hvert individ som en helhet (Creek, 2014b, s. 30). Den holistiske oppfattelsen bygger på en forståelse om at mennesker endrer seg dersom de skilles fra vante omgivelser. Når ergoterapeuter jobber med mennesker er det viktig å danne seg en forståelse for personens tidligere interesser, samt personens forventninger til fremtiden (Creek, 2014b, s. 30). Hvilke aktiviteter som er meningsfulle og som velges er ofte forbundet med verdier og er sterkt knyttet til vår identitet (Black, 2019, s. 229). Dersom aktiviteten ikke er sett i sammenheng med menneskets kultur kan utførelsen og motivasjonen for å delta bli påvirket (Black, 2019, s. 229).

1.4.2 Modellen for tilsiktet samspill

Ergoterapeuter kan benytte Modellen for tilsiktet samspill (IRM) i arbeid med flyktninger for å resonnerer rundt og løse mellommenneskelige hendelser som kan oppstå i terapien (Taylor, 2019, s. 527). Formålet med IRM er å fremme kommunikasjon og relasjon mellom ergoterapeut og bruker (Taylor, 2019, s. 530). Ergoterapeuter anser kulturell kompetanse som en sentral ferdighet innad i faget, som må utvikles for å skape gode relasjoner (Taylor, 2019, s. 532). IRM kan benyttes som et verktøy for å utvikle en tillitsfull relasjon ved å anvende ulike former for terapeutiske modus. De ulike modusene er: talsperson, samarbeidende, empatisk, oppmuntrende, instruerende og problemløsende (Kielhofner, 2018, s. 146). Den samarbeidende modusen omhandler brukeren som en aktiv og likeverdig deltaker i terapien, hvilket bidrar til å sikre valgmuligheter, frihet og autonomi. Den oppmuntrende modus kan bidra til å styrke brukerens håp ved å benytte positiv forsterkning. En slik modus vil formidle en holdning preget av glede og trygghet (Kielhofner, 2018, s. 146). Hvilken modus ergoterapeuten velger baseres på hendelser som oppstår, samt personens mellommenneskelige karakteristikk (Taylor, 2019, s. 530).

2.0 Metode

Ergoterapeuter benytter kunnskapsbasert praksis (KBP) for å ta faglige beslutninger og kvalitetssikre tilgjengelig kunnskap (Helsebiblioteket, 2016). I denne oppgaven er det den erfaringsbaserte kunnskapen fra intervjuene som bidrar til å synliggjøre ergoterapeuters kompetanse i arbeid med flyktninger. Ettersom retningslinjene for bachelorprosjektet setter begrensninger, var det ikke mulig å innhente flyktningenes perspektiv.

2.1 Design

Bachelorprosjektet bruker kvalitativ metode som anbefalt av Malterud (2017, s. 30) når subjektive erfaringer skal undersøkes. Forskningsstrategien belyser ergoterapeuters erfaringer med å benytte meningsfulle aktiviteter for å fremme deltakelse og livskvalitet hos flyktninger. Da det finnes lite litteratur og forskning om ergoterapi og flyktninger ble kvalitativ metode valgt for å innhente kunnskap direkte fra ergoterapeuter. Formålet med oppgaven er å skape forståelse fremfor forklaring (Malterud, 2017, s. 30-32), samt bidra med kunnskap om hvordan ergoterapeuter kan benytte sin kjernekompetanse i arbeid med flyktninger.

2.2 Forforståelse

Forforståelsen er den kunnskapen en innehar i forkant av forskningsprosessen, og kan være en bidragsyter for motivasjon når det gjelder å igangsette et forskningsprosjekt (Malterud, 2017, s. 44). Gruppen sin forforståelse om flyktninger og psykisk helse bidro til motivasjon for valgt tema. Underveis i arbeidet har vi vært bevisst at forforståelsen kan påvirke tolkningen av de innsamlede dataene og overskygge budskapet som fremkommer i det empiriske materialet (Malterud, 2017, s. 45).

2.3 Utvalg

For å besvare forskningsspørsmålet ønsket vi et representativt utvalg ergoterapeuter som arbeider, eller har arbeidet, med aktivitet for flyktninger. Ifølge Malterud (2017, s. 64) kan antall informanter i kvalitativ forskning omfatte 10-25 deltakere, dog vil lengre intervjuer med høy informasjonsstyrke gjøre fire til syv informanter tilstrekkelig. I forkant av prosjektet hadde vi kjennskap til én ergoterapeut som arbeidet aktivitetsbasert med flyktninger. Underveis i arbeidet viste det seg å være vanskelig å komme i kontakt med flere ergoterapeuter med aktuell erfaring. Etter å ha sendt anslagsvis 70 mail til asylmottak, flyktingetjenesten, Norsk ergoterapeutforbund og ulike organisasjoner kom vi i kontakt med tre ergoterapeuter til. De fire informantene er utdannet ergoterapeuter og har benyttet aktivitet i arbeid med flyktninger. Informantene presenteres mer utførlig i resultatkapittelet.

2.4 Datainnsamling

Semistrukturerte individuelle intervju ble benyttet som datainnsamlingsmetode, denne metoden egner seg for å innhente erfaringer, tanker og opplevelser (Malterud, 2017, s. 58). Individuelle intervjuer bidrar til å skape ro i intervjusituasjonen og kan trygge informantene slik at de forteller om personlige opplevelser (Malterud, 2017, s. 69). Forskningsspørsmålet etterspør ergoterapeuters erfaringer, det var derfor viktig å tilrettelegge intervjuet slik at informantene ønsket å dele tidligere erfaringer og opplevelser med brukergruppen. Den semistrukturerte intervjuformen skapte rom for avsporinger (Malterud, 2017, s. 134), dette bidro med verdifull informasjon om informantenes erfaringer og opplevelser med brukergruppen. Det ble opprettholdt en viss struktur for at intervjuene skulle besvare temaene vi ønsket informasjon om (Malterud, 2017, s. 134).

2.5 Intervjuguide

Når kvalitative data samles gjennom intervju vil utførelsen påvirke resultatene (Malterud, 2017, s. 133). Før gjennomføring av de semistrukturerte intervjuene ble det utarbeidet en

intervjuguide med åpne spørsmål (Vedlegg 1). Intervjuguiden ble ikke fulgt slavisk, men rammet inn intervjuene slik at informasjonen bidro til å svare på forskningsspørsmålet. I intervjusituasjonen var vi bevisst balansen mellom å ha et åpent sinn og å holde fast i forskningsspørsmålet. Denne bevisstheten bidro til at informasjonen ikke ble styrt av vår forforståelse, men representerte informantenes erfaringer (Malterud, 2017, s. 134).

2.6 Gjennomføring av intervju

Intervjuene ble gjennomført digitalt grunnet geografiske avstander. Vi delte oss slik at to av tre prosjektansvarlige deltok på intervjuene. Fordelingen av arbeid rullerte gjennom de fire intervjuene. Dette ble gjort for å skape en mindre overveldende intervjusituasjon for informantene. Spørsmålene ble fordelt på forhånd slik at det var avklart hvem som hadde ansvar for å stille hvilke spørsmål, hvilket bidro til struktur på gjennomførelsen. Informantene fikk snakke relativt fritt ut fra hvert hovedspørsmål, men dersom de sporet av uten å besvare spørsmålet ble spørsmålet omformulerte og stilt på nytt etter avsporingen. Intervjuene hadde varighet på 23-53 minutter, og utgjorde totalt 42 sider transkripsjon med linjeavstand 1,5.

2.7 Transkribering

Innhentet datamateriale ble i etterkant av intervju transkribert ordrett. Videre ble materialet organisert og klargjort til analyse (Malterud, 2017, s. 77). Ved å gjøre tale om til tekst ønsket vi å få frem hva informantene formidlet, dette ved å fremstille materialet på en måte som bevarte opprinnelig innhold og troverdighet (Malterud, 2017, s. 78). Det ble fordelt hvem som skulle transkribere hvilke intervju. I denne prosessen var vi oppmerksomme på at materialet kunne åpne for andre refleksjoner enn de vi hadde med oss fra intervjuet (Malterud, 2017, s. 80).

2.8 Analyse ved hjelp av systematisk tekstkondensering

Etter transkribering benyttet vi de fire trinnene i systematisk tekstkondensering for å analysere dataene (Malterud, 2017, s. 98). Denne metoden ble valgt da den er egnet for nybegynnere, samtidig som metoden gir en grundig og forståelig forklaring av fremgangsmåte (Malterud, 2017, s. 97). Avsnittene under beskriver hvordan vi arbeidet i de forskjellige trinnene.

I trinn én leste vi i fellesskap gjennom de transkriberte intervjuene for å danne et helhetsinntrykk. Underveis lagde vi til sammen syv foreløpige temaer som representerte ergoterapeutenes erfaringer med: *meningsfull aktivitet, mestring, kultur, deltakelse, livskvalitet, tilhørighet og psykisk helse*. Trinn én var preget av at temaene ikke var ferdig systematisert eller endelige, da hensikten var å få et overblikk over materialet (Malterud, 2017, s. 99).

Også i trinn to jobbet gruppen i fellesskap. Når datamateriale blir analysert i fellesskap kan det bidra til å synliggjøre flere detaljer og nyanser i materialet (Malterud, 2017, s. 100). Gruppen diskuterte hvilke av de syv temaene som ble identifisert i trinn én som i størst grad bidro til å besvare forskningsspørsmålet. Videre ble fem foreløpige kodegrupper dannet basert på temaene fra trinn én. De foreløpige kodene var: *meningsfull aktivitet, deltakelse, mestring, kultur og tilhørighet*. Materialet ble så analysert linje for linje for å identifisere meningsbærende enheter, dette bidro til å sortere vekk irrelevant tekst. De meningsbærende enhetene ble så markert etter hvilken kodegruppe de tilhørte. Underveis i arbeidet ble det tydelig at de meningsbærende enhetene overlappet mellom kodegruppene *meningsfull aktivitet* og *deltakelse*, disse kodegruppene ble derfor slått sammen (Malterud, 2017, s. 100-101).

Trinn tre gikk ut på å abstrahere informasjonen som vi i trinn to sorterte i kodegrupper. Vi hentet ut mening fra materialet ved å kondensere de meningsbærende enhetene (Malterud, 2017, s. 105). Materialet fra de transkriberte intervjuene som ikke inneholdt meningsbærende enheter ble flyttet til et eget dokument. Dette kortet ned materialet fra 42 til 12 sider. Videre ble det dannet subgrupper for hver kodegruppe, dette bidro til å spisse materialet mot forskningsspørsmålet. Innholdet i subgruppene dannet grunnlaget for å lage

kondensat, en tekst som bygger på de meningsbærende enhetene. Kondensatet benytter jeg-form og er skrevet med ord og uttrykk som informantene benyttet. Det ble også valgt ut "gullsiter" som representerer essensen og informantenes stemmer i det kondenserte materialet (Malterud, 2017, s. 106-108).

I trinn fire ble materialet satt sammen til en sammenfattende tekst (Malterud, 2017, s. 108). Kondensatene ble benyttet for å lage en analytisk tekst av subgruppene og kodegruppene. Det ble benyttet "gullsitat" for å konkretisere de viktigste funnene i hver tekst. Den analytiske teksten ble skrevet i tredjeperson og formidler fellestrekk fra informantene. De analytiske tekstene fikk tre overskrifter som oppsummerer innholdet. Som et avsluttende steg for å kvalitetssikre resultatene undersøkte vi om noe av materialet var motsigende til våre funn, som anbefalt av Malterud (2017, s. 108-110).

2.9 Forskerrollen og etikk

Ifølge Malterud (2017, s. 41) påvirker forskeren prosessen med sin faglige interesse, motiver og personlige erfaringer. I kvalitative studier er det hensiktsmessig at forskeren holder seg i bakgrunn i intervjusituasjonen, slik at de empiriske dataene representerer informantenes erfaringer og opplevelser (Malterud, 2017, s. 42). I forskningsprosessen har vi forsøkt å være bevisst vår rolle og påvirkningskraft i henhold til materialet. I etterkant av intervju har vi presentert og diskutert hendelser og informasjon med gruppe-medlemmet som ikke deltok på intervjuet. Dette ga flere perspektiver og synspunkter på materialet og gjennomføringen av intervjuet.

I kvalitative studier er det viktig å skape tillit i intervjusituasjonen, slik at informantene opplever trygghet og ikke holder tilbake informasjon (Malterud, 2017, s. 211). Intervjuene ble derfor startet med å presentere bachelorprosjektet, samt hva de empiriske dataene skal brukes til. Forskningsprosjektet er godkjent av NSD (meldeskjema nummer: 156908). Informasjonsskriv fra NSD med blant annet opplysninger om lydopptak og anonymisering av informasjonen ble sendt til informantene i forkant av intervju (Vedlegg 2). Før gjennomføring av intervjuene signerte informantene informert samtykke som innebærer at informasjonen de deler kan brukes i bacheloroppgaven, veiledning og undervisning frem til prosjektet

avsluttes. Det er frivillig å delta i bachelorprosjektet og Informantene kan når som helst trekke seg og få sine opplysninger slettet.

3.0 Resultat

I denne delen presenteres de empiriske funnene fra analysene. Funnene er representert i tre kategorier; *betydningen av å mestre aktiviteter, sosial deltakelse i meningsfull aktivitet for å fremme livskvalitet, og kulturell forståelse for å fremme deltakelse i aktivitet.*

Informantene beskrives kort før resultatpresentasjonen.

Informantene inkludert i bachelorprosjektet er utdannet ergoterapeuter. To av informantene jobbet tidligere med flyktninger og to jobber enda med brukergruppen. Arbeidserfaring og arbeidstittel spesifiseres under;

Informant 1: 14 måneders erfaring som programrådgiver i flyktningetjenesten.

Informant 2: Cirka 20 års erfaring som ergoterapeut gjennom arbeid på asylmottak og i flyktningehelsetjenesten.

Informant 3: 4,5 års erfaring fra flyktningetjenesten. 4 år med tittel miljøterapeut og 6 måneder med tittel ergoterapeut.

Informant 4: 3 års erfaring med integrering av flyktninger. Tittel miljøterapeut.

Videre vil hovedfunnene fra intervjuene presenteres.

3.1 Betydningen av å mestre aktiviteter

Alle informantene formidlet at de benyttet aktivitet i sitt arbeid. Informantene fortalte om viktigheten av å legge til rette for at brukergruppen skulle oppnå mestring i aktivitetene de ønsket å delta i. Informantene erfarte at opplevd mestring så ut til å bidra til økt trivsel og

livskvalitet. Informantene opplevde også positiv påvirkning på andre arenaer i brukergruppens liv når de mestret aktiviteter. Dette illustreres av følgende sitat fra informant 4:

«De består førerkortet og du ser at livet er endret for dem. De kan ta jobber innenfor helse hvor bilkjøring er en nødvendighet. De kan kjøre de små barna sine til og fra barnehagen og rekke tidsklemma. Det er veldig givende å se at du legger til rette for at de kan delta i aktiviteter som de opplever som meningsfull, og de nå kan drive på med flere ting som de ikke kunne tidligere.»

Informantene engasjerte brukergruppen i hverdagsaktiviteter som flyktningene selv ønsket å mestre. Dette var ofte aktiviteter som mange i Norge tar for gitt at alle kan, slik som sykling, bilkjøring og norsk språk. En av informantene opplevde stor etterspørsel etter sykling og satte derfor i gang sykkelkurs. Følgende sitat fra informant 2 viser til hvor viktig denne ferdigheten var for flyktningene:

«En bruker fortalte meg at drømmen var å lære seg å sykle slik at vedkommende kunne hente og bringe barnet sitt til barnehagen. Siden anskaffet denne personen seg en elektrisk sykkel med tilhenger som fremkomstmiddel i hverdagen.»

Dette sitatet viser til viktigheten av at brukergruppen er delaktig i hvilke tilbud som utformes. Brukergruppen må selv ha et ønske og motivasjon for å utføre aktiviteten. Dersom det foreligger motivasjon for å utføre en aktivitet, vil sjansen for å oppleve mestring fremmes. Fellesnevneren mellom informasjonen fra informantene var at når det ble tilrettelagt for mestringsopplevelser, opplevde brukergruppen motivasjon for å ta andre valg som var bra for eget liv og helse. Sitatet under er et utsagn som informant 2 har gjengitt for en av flyktningene:

«Å lære å svømme var veldig viktig for meg, jeg fikk troen på meg selv. Dette gjorde at jeg fikk troen på at jeg kan lære andre ting, slik som å kjøre bil. Jeg tenker at hvis jeg greier å svømme, da kan jeg også lære å kjøre bil.»

Informant 2 fortalte at vedkommende som sa dette senere kom tilbake og fortalte at hen nå hadde tatt førerkortet. Dette viser til hvor stor betydning det har å legge til rette for positiv deltakelse i aktiviteter hvor flyktningene kan oppleve mestring.

3.2 Sosial deltakelse i meningsfull aktivitet for å fremme livskvalitet

I tillegg til å vektlegge mestringsopplevelser for brukergruppen ble aktiviteter tilrettelagt for å skape sosial deltakelse og tilhørighet. Alle informantene formidlet at de i stor grad benyttet gruppeaktiviteter i sitt arbeid med flyktninger. I gruppeaktivitetene var felles deltakelse i sosiale og lystbetonte aktiviteter vektlagt for å skape et fellesskap hvor relasjoner og tilhørighet kunne dannes. Dette gjenspeiles i et sitat fra informant 3:

«Det å knytte bånd og ha en grunnmur av det sosiale på plass er viktig for å skape seg et liv i Norge og for flyktnings mentale helse.»

Flere av informantene fortalte at de jobbet aktivt for å engasjere flyktingene i lokalsamfunnet. Brukergruppen deltok blant annet på språk-kafé, sosiale møteplasser og fotball. Tanken med dette var at de skulle delta i aktiviteter de anså som meningsfulle, samtidig som de skapte seg et sosialt nettverk hvor de selv kunne ta initiativ til aktivitet. Informant 1 belyser dette med følgende sitat:

«Jeg var oppmerksom på at min rolle som terapeut ikke var å gjøre menneskene avhengig av meg for å delta i aktiviteter. Jeg ønsket at de skulle være mest mulig selvgående og skape seg et sosialt nettverk hvor de kunne dyrke egne interesser.»

Informant 1 fortalte at de koblet flyktingene med bedrifter og organisasjoner hvor de fikk utføre arbeid som den enkelte hadde ferdigheter og interesse for. En del av tanken bak dette var å se enkeltindividene og sette dem i kontakt med et miljø med felles interesse.

«Jeg forsøkte å få lokalsamfunnet med på laget for å tilby disse folkene gode løsninger. For eksempel en som likte å skru på biler, hen koblet jeg opp med et bilverksted. Så fikk vedkommende lov til å dra dit etter skolen for å skru på bil, det ga hen veldig mye.»

Meningsfull aktivitet ble også benyttet som et middel for å glemme, eller ta en pause fra, de vonde og vanskelige opplevelsene flyktingene hadde vært utsatt for. Informantene fortalte at målet med gruppeaktivitetene var å skape glede og mestring for å gi et pusterom i en hverdag som for mange av flyktingene var preget av bekymringer. Informantene hadde

også et bevisst forhold til at deltakelse i aktivitetene de arrangerte var med på å forbedre livskvalitet og forebygge isolasjon som kunne resultere i psykisk uhelse. Følgende sitat fra informant 2 viser til effekten av deltakelse i meningsfulle aktiviteter:

«Flyktningene fortalte at når de deltok i aktivitetene så glemte de det som var vondt eller trist. De opplevde at de fikk en pause fra egne tanker og bekymringer.»

Informantene opplevde at det ofte var mye latter og uttrykk for glede underveis i gruppeaktivitetene, og de erfarte at det ble dannet samhold og tilhørighet innad i gruppene. I gruppene fikk flyktningene samtalepartnere hvor de kunne dele vanskelige opplevelser og tanker. Sitat fra informant 3 viser til viktigheten av dette:

“Mange flyktninger har et stort behov for å fortelle om ting de har opplevd. Bare det å ha noen som kan lytte hjelper utrolig mye.”

Informantene beskrev flyktningene som positive og ivrige for å delta i aktiviteter. Informantene fortalte at mange av flyktningene som kommer til Norge ofte opplever manglende deltakelse og ikke har aktiviteter å fylle dagene sine med, noe som kan påvirke helsen negativt. Gruppeaktivitetene ble derfor en viktig arena hvor flyktningene kunne oppleve tilhørighet og mening. Informant 2 hadde følgende sitat som viser til flyktningenes motivasjon for å delta i aktivitet:

«De sloss om plassene på svømmekurset jeg arrangerte og prøvde alle mulige veier for å få plass. Det var venteliste på kurset, men noen klarte allikevel å lure seg med. De kom og fortalte at den eller den er syk så jeg kommer istedenfor, og vips så var det mange nye damer i vannet.»

3.3 Kulturell forståelse for å fremme deltakelse i aktivitet

Informantene understrekte viktigheten av å ta hensyn til flyktningenes kulturelle bakgrunn når det benyttes aktivitet. Alle informantene erfarte at kulturell kompetanse er en særlig viktig del av tilnærmingen for å skape gode forutsetninger for deltakelse i aktiviteter.

Informant 1 beskrev det på følgende måte:

«Det handler om å ha et kulturelt perspektiv, og det handler om kjønn og religion. Jeg jobbet med mennesker som stort sett var troende og som hadde livssyn som jeg måtte ta hensyn til.»

Tre av informantene fortalte at de måtte ta hensyn til flyktingenes syn på kjønnsroller da de tilrettelagte aktiviteter. Et formål i deres arbeid var å benytte aktivitet for å inkludere flest mulig. Informantene fortalte om opplevelser knyttet til at aktivitet må tilrettelegges med hensyn til kjønnsroller for å unngå ekskludering. Dette støttes av informant 1 sitt sitat:

«Å dra på svømming med menn og kvinner samtidig var «no-go», jeg valgte derfor å drive med svømming og vann som fungerte best med såkalte rene kjønnsgrupper.»

Det kom frem hvor viktig det er å være bevisst på at flyktninger kan ha andre aktivitetsbehov, og utfører aktiviteter på en annen måte enn det som er vanlig praksis i vårt samfunn. To av informantene fortalte om betydningen av å ta hensyn til flyktingenes tidligere opplevelser ved utforming av aktiviteter. Informant 2 beskrev hvordan den kulturelle forståelsen oppleves som viktig for at aktivitetene som benyttes ikke skal virke mot sin hensikt med tanke på flyktingers tidligere erfaringer:

"Det ble ytret et ønske fra arbeidsplassen om at jeg skulle ta med brukergruppen på fjelltur. Men det ville jeg ikke, for jeg visste at mange av flyktingene hadde vonde opplevelser i forhold til fjellene. De fortalte at fjellet var et sted hvor de søkte tilflukt fordi det var krig, et sted hvor de gjemte seg i huler og hvor det var masse miner. I forhold til krig og krigsopplevelser så synes jeg det er viktig at aktivitetene er på deres premisser."

Sitatet viser til viktigheten av å inneha en forståelse om at flyktninger kommer fra land med uroligheter hvor de kan ha opplevd traumatiserende hendelser. Informant 4 fortalte om hvordan arbeidet med flyktninger kan påvirkes negativt ved å velge aktiviteter på bakgrunn av stereotypiske antakelser om mennesker:

"Du må ha bevissthet på det du gjør, ikke generaliser å si at han kommer fra det landet så han gjør sånn, eller han er fra det landet og liker kanskje ikke sånn."

Informantene uttrykte at språket kan ekskludere brukergruppen fra aktivitet. Det er derfor fordelaktig å legge til rette for aktiviteter som ikke krever et høyt nivå av språklige ferdigheter. Dette støttes av følgende sitat fra informant 2:

“Vi trenger ikke masse ord. Vi kan også jobbe uten språket. Det er mulig å lære aktiviteten ved å vise den og gjøre aktiviteten slik at de da kan jobbe med den.”

To av Informantene påpekte hvordan flyktninger kan ha et annet forhold og en annen tilnærming til aktiviteter de møter i vårt samfunn. Hvordan aktivitetene ikke nødvendigvis oppleves som meningsfulle slik de utføres i norsk kultur. Informant 2 beskrev sin opplevelse av dette i følgende sitat:

“Det ble arrangert skidag. Mange flyktninger opplevde det som uvant og rart å skulle være ute i snøen en hel dag, da åpnet vi opp for at de kunne spille volleyball i snøen, de måtte ikke gå på ski. Jeg var opptatt av å ikke dytte vår aktivitet på dem. Jeg ønsket at det skulle være meningsfullt.»

Alle informantene forklarte hvor viktig det er å opparbeide seg, samt utvikle god kulturell forståelse i arbeid med flyktninger for å forstå dem og deres kultur bedre. Informantene peker også på hvordan aktivitet er universelt for alle mennesker uavhengig av hvilken kultur de har. Informant 4 beskriver det på følgende måte:

«Kultur betyr mye, hvis du ikke forstår hvor personen kommer fra, eller hvorfor han gjør det han gjør, da er det vanskelig å jobbe både som ergoterapeut eller i et annet yrke. Forståelse av forskjellige kulturer hjelper, men å inneha en forståelse om at deltakelse i meningsfulle aktiviteter er sentralt for alle mennesker uansett hvilken kulturell bakgrunn du har er særs viktig.»

4.0 Diskusjon

4.1 Resultatdiskusjon

I dette kapittelet diskuteres funnene i lys av tidligere presentert forskning og teori.

Resultatdiskusjonen skal besvare forskningsspørsmålet: *“Hvilke erfaringer har ergoterapeuter med å benytte meningsfulle aktiviteter for å fremme deltakelse og livskvalitet blant flyktninger?”*.

4.1.1 Betydningen av å mestre aktiviteter

Mestringsopplevelser kan fremme flyktingenes selvstendighet, selvtillit og autonomi (Wilcock & Hocking, 2015, s. 404). Når ergoterapeuter tilrettelegger for at flyktingene kan delta i meningsfull aktivitet kan det bidra til opplevelsen av økt mestring, som igjen kan påvirke opplevelsen av god livskvalitet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 9). Funnene viser hvordan en flyktning opplevde mestring når personen lærte å svømme. Mestringsopplevelsen førte til at vedkommende fikk troen på seg selv og bidro til å styrke vedkommende sin motivasjon og selvtillit til å gjøre endringer på flere områder i livet. Dette kan sees i sammenheng med empowerment-tilnærmingen, som viser hvordan yrkesutøvere kan bidra til å styrke menneskers selvstendighet og kontroll over eget liv ved å legge til rette for mestringsopplevelser (Askheim, 2012, s. 11; Wilcock & Hocking, 2015, s. 404). Tilnærmingen samsvarer også med hvordan deltakelse i meningsfulle aktiviteter kan ha terapeutisk verdi ved å fremme menneskers opplevelse av egen helse og livskvalitet (Gillen, 2019, s. 416). Ettersom flyktinger ofte opplever nedsatt deltakelse i aktivitet, kan aktivitetene ergoterapeuter engasjerer flyktingene i være en av få arenaer hvor brukergruppen har mulighet for å oppnå mestring. Det vil derfor være av betydning at ergoterapeuter vektlegger å tilrettelegge aktiviteter slik at aktivitetene samsvarer med flyktingenes forutsetninger. På denne måten kan flyktingene i større grad oppnå mestring og det terapeutiske potensialet til aktivitetene blir benyttet.

Forskning viser at deltakelse i aktiviteter som ikke oppleves meningsfulle eller tar høyde for flyktingenes ressurser kan resultere i lavere tilfredshet i hverdagen (Morville, 2014, s. 55). Dette kan føre til at mennesker avstår fra deltakelse i aktivitet, noe som kan bidra til opplevelsen av isolasjon, som igjen kan påvirke helsen negativt (Creek, 2014b, s. 31). Dette viser hvor viktig det er å praktisere klientsentrering og basere intervensjonen på brukergruppens ønsker, interesser og kultur for å fremme motivasjon og mestringsopplevelser (Peoples et al., 2019, s. 26). Når ergoterapeuter praktiserer klientsentrering vil trolig en likeverdige og tillitsfull relasjon være positivt for samarbeidet (Peoples et al., 2019, s. 26). Ergoterapeuter kan da benytte IRM som et verktøy for å styrke relasjonen mellom terapeut og bruker (Taylor, 2019, s. 530).

Den samarbeidende modusen i IRM kan være fordelaktig for å styrke flyktingenes autonomi og deltakelse (Kielhofner, 2018, s. 146). Dette kan trolig også fremme klientsentreringen ved at relasjonen mellom ergoterapeut og bruker styrkes positivt, samtidig som ergoterapeuten vektlegger flyktingens ønsker og behov. Funn fra informantene viser at de benytter seg av klientsentrering for å tilpasse aktivitetene for brukergruppen. Ved å inkludere den samarbeidende modusen kan resultatet trolig bidra til at flyktingene i større grad får bidra til å forme sin deltakelse i terapien. Dette kan bidra til at brukergruppens motivasjon for aktiviteten fremmes og kan dermed muliggjøre opplevelse av mestring. Dette støttes av funnene som viser hvordan en av flyktingene ønsket å lære og sykle slik at vedkommende kunne hente og bringe barnet sitt i barnehagen. Sett i lys av IRM kan den samarbeidende modusen bidra til en aktiv og likeverdig deltakelse i terapien (Kielhofner, 2018, s. 146). Ved å muliggjøre at flyktingene får være likeverdige deltakere i terapien, kan ergoterapeuter fremme opplevelsen av autonomi og valgmuligheter. I sykkel-eksempelet la ergoterapeuten til rette for at vedkommende fikk delta i en meningsfull aktivitet som vedkommende hadde motivasjon for. Dette resulterte i mestringsopplevelse og en ferdighet som muliggjorde deltakelse på andre arenaer i hverdagen. En slik mestringsopplevelse kan fremme personens opplevelse av livskvalitet da den bidrar til å muliggjøre tilfredshet, mestring og autonomi (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 9).

4.1.2 Sosial deltakelse i meningsfull aktivitet for å fremme livskvalitet

Når mennesker får delta i aktiviteter de opplever meningsfulle fremmer de sin egen helse (Hooper & Wood, 2019, s. 47; Creek, 2014b, s. 31). Informant 1 beskrev hvordan vedkommende arbeidet med å koble flyktingene opp med organisasjoner og arbeidsplasser i lokalsamfunnet. Dette for å utnytte enkeltindividenes ressurser og engasjere dem i aktiviteter som for dem var meningsfulle. Når mennesker opplever tilhørighet, meningsfull deltakelse og sosial støtte kan det ha positiv påvirkning på deres livskvalitet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 9). Tilnærmingen kan også sees igjen i ergoterapeuters kompetanse om hvordan deltakelse i meningsfull aktivitet kan fremme opplevelsen av helse, samt verdien av en klientsentrert tilnærming som vektlegger flyktingenes ønsker, interesser og kultur (Hooper & Wood, 2019, s. 47; Peoples et al., 2019, s. 26). Ved å ta slike hensyn kan

arbeidsmetoden ifølge MoHO bidra til å skape nye roller som samsvarer med tidligere roller (Forsyth et al., 2019, s. 604). Dette kan være positivt og bidra til at flyktningene takler hverdagen og de miljømessige forandringene, ettersom det klientsentrerte fokuset kan bidra til at de etablerer vaner som gir opplevelsen av en stabil hverdag (Creek, 2014b, s. 37). Tilnærmingen kan også bidra til økt livskvalitet ved å fylle dagene med aktivitet hvor brukergruppen utnytter egne ressurser, samtidig som de deltar i et sosialt miljø med felles interesser. Tilnærmingen er i tillegg i tråd med regjeringens strategi for god psykisk helse som beskriver deltakelse og tilhørighet til samfunnet som grunnleggende for god livskvalitet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 19).

I ergoterapifaget betegnes retten til å velge hvilke aktiviteter en ønsker å delta i som «Occupational justice» (Wilcock & Hocking, 2015, s. 393). Når denne retten frarøves og mennesker opplever begrenset aktivitetsdeltakelse eller mulighet for å bestemme over eget liv kan det påvirke helsen negativt (Mrabe, 2021). Dette underbygges av Morville (2014, s. 55) sin studie som beskriver hvordan asylsøkere opplevde nedsatt livskvalitet og manglende mening i hverdagslivet grunnet begrensede aktivitetsvalg. I tillegg viser funnene fra informantene at flyktningene ofte opplevde manglende deltakelse i aktivitet. Manglende deltakelse kan tenkes å hemme flyktingenes opplevelse av livskvalitet, samtidig som det er brudd på FN's menneskerettigheter som beskriver menneskers rett til deltakelse (De forente nasjoner, 1948; Wilcock & Townsend, 2019, s. 648).

Flyktninger er en sårbar gruppe som er utsatt for å utvikle psykiske belastninger grunnet vanskelige hendelser (Varvin, 2018, s. 32; Zipfel et al., 2019, s. 1-2). Det er derfor viktig å tilrettelegge for relasjonsbygging hvor de kan oppnå tilhørighet og muligheten for å dele vanskelige erfaringer. Ved å oppnå sosial støtte, tilhørighet og meningsfull deltakelse kan flyktingenes livskvalitet opprettholdes eller forbedres (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 12). Den oppmuntrende modusen i IRM kan bidra til at flyktningene kjenner trygghet og opplever relasjonen til ergoterapeuten som positiv (Kielhofner, 2018, s. 146). En positiv og oppmuntrende relasjon kan være fordelaktig for at flyktningene kjenner på håp i en ofte urolig hverdag. Samtidig ble meningsfulle aktiviteter benyttet som et terapeutisk middel (Creek, 2014a, s. 53), dette ved at flyktningene kunne få en pause fra vanskelige tanker, samt kjenne glede og mestring.

Funnene fra analysen viser at gruppeaktiviteter benyttes av informantene. Ettersom mennesker er sosiale vesener som forbedrer sin helse og utvikler seg gjennom sosial deltakelse (Creek, 2014b, s. 31), kan gruppeaktiviteter bidra til å fremme flyktingenes livskvalitet. Dette støttes av forskning som viser hvordan sosial deltakelse i gruppeaktiviteter bidro til at flyktingene i studiene økte opplevelsen av helse og tilhørighet (Trimboli & Halliwell, 2018; Waardenburg et al., 2019). Samtidig er det også en forutsetning at aktivitetene som benyttes i gruppe oppleves meningsfulle for å muliggjøre en terapeutisk tilnærming med det formål å fremme helse (Creek, 2014b, s. 31; Gillen, 2019, s. 416). Informantene erfarte at det var latter, uttrykk for glede og samhoid i gruppeaktivitetene. Dette kan være en tydelig indikator på at deltakelse i gruppeaktivitetene hadde positiv påvirkning på flyktingenes helse, samtidig som det kan bekrefte at aktivitetene opplevdes som meningsfulle.

4.1.3 Kulturell forståelse for å fremme deltakelse i aktivitet

Funnene fra analysen viser at dersom ergoterapeuter ikke tar hensyn til flyktingenes kultur kan dette påvirke muligheten for deltakelse i aktivitet. Ifølge Johansen (2011) er det en sammenheng mellom deltakelse i meningsfulle aktiviteter og forbedret livskvalitet. I den forbindelse bør ergoterapeuter ta kulturelle hensyn for å bidra til å fremme flyktingenes deltakelse i meningsfulle aktiviteter. Et slikt fokus kan tenkes å bidra til at flyktinger utvikler eller opprettholder sin livskvalitet. Dette kan sees i lys av hvordan ergoterapeuter anser aktivitet som terapeutisk når den er meningsfull for den som skal engasjeres i aktiviteten (Peoples et al., 2019, s. 26). Samtidig bør terapeutisk bruk av aktivitet basere seg på flyktingenes kultur (Gillen, 2019, s. 416). På denne måten kan det tenkes at ergoterapeuters bevissthet og refleksjon rundt hvordan ulike aktiviteter tilpasses flyktingers kultur og aktivitetsbehov, kan bidra til å engasjere flere i aktiviteten. Dette kan sees igjen i hvordan informantene tilrettelagte aktiviteter med hensyn til kultur og kjønnsroller, slik som ved svømming hvor de lagde rene kjønnsgrupper slik at deltakelse ble aktuelt for flere.

Informantene trekker frem språk som en faktor som kan hemme for deltakelse. Det vises til at språk kan være nyttig, men ikke nødvendigvis en forutsetning for deltakelse. Med en kulturell forståelse kan ergoterapeuten i større grad identifisere hvilke forutsetninger og behov brukergruppen har i aktivitet. I dette arbeidet kan IRM være et nyttig verktøy som kan bidra til at kommunikasjonen og relasjonen forsterkes, hvor ergoterapeuten er bevisst hver enkelt flyktning sin karakteristikk og hvordan tilnærmingen tilpasses ut ifra dette (Taylor, 2019, s. 527-530). Informantene viser til at de valgte aktiviteter som ikke trengte mye eller komplisert språk, denne tilnærmingen var trolig verdifull for å tilrettelegge deltakelse.

Funnene viser hvordan tidligere opplevelser kan hemme deltakelse i aktiviteter. Et eksempel på dette er hvordan noen av flyktningene ikke anså fjellturer som en hyggelig aktivitet, men assosierte fjellene med miner og flukt. Ved å ikke ta hensyn til slike opplevelser kan det trolig bidra til ekskludering. Ifølge regjeringens strategi for god psykisk helse er manglende inkludering for minoritetsgrupper en samfunnsutfordring (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 19). Ekskludering fra meningsfulle aktiviteter kan trolig medføre tap av roller, rutiner og vaner som tidligere skapte stabilitet og trygghet i hverdagen (Forsyth et al., 2019, s. 604; Creek, 2014b, s. 38). Det kan tenkes at opplevelsen av å gi slipp på hverdagslige og innlærte roller påvirker motivasjon for å engasjere seg i nye aktiviteter. Dette fordi vaner ofte er forbundet med personlighet og hvilke aktiviteter den enkelte anser som verdifulle, hvilket kan knyttes til vilje-elementet i MoHO (Forsyth et al., 2019, s. 604). Ved at ergoterapeuter tar hensyn til flyktningenes tanker og følelser ved tilrettelegging av aktiviteter kan dette bidra til motivasjon, glede og tilfredshet (Kielhofner, 2018, s. 162; Taylor & Kielhofner, s. 12). Dette fordi tilnærmingen tar hensyn til personens verdisyn og hvilke aktiviteter som kan bidra til å forme en positiv oppfattelse av den enkeltes roller og vaner. Samtidig bygger tilnærmingen på et holistisk menneskesyn hvor mennesket kan endre seg når det skilles fra sine omgivelser (Creek, 2014b, s.30). Det kan tenkes at kombinasjonen av en holistisk og kulturell forståelse gir ergoterapeuten et styrket kunnskapsgrunnlag i arbeidet med flyktninger.

4.2 Metodediskusjon

Videre vil oppgavens metodiske styrker og svakheter diskuteres.

4.2.1 Design

Den kvalitative metoden ble valgt for å undersøke erfaringer knyttet til ergoterapi og flyktninger. Ettersom prosjektets rammer ikke tillot intervju av flyktninger, ble bachelorprosjektet rettet mot ergoterapeutens erfaring med å benytte meningsfulle aktiviteter i arbeid med flyktninger. I et rettoperspektiv er det tydelig hvordan dette fokuset har bidratt positivt til prosjektet, da det har vært gunstig for å utforske ergoterapeuters erfaringer og perspektiver i arbeid med flyktninger. Samtidig eksisterer det lite teori og forskning på feltet, hvor den kvalitative metoden derfor kan være fordelaktig ettersom den åpner opp for ergoterapeutiske perspektiver og bidrar med ny kunnskap på feltet (Malterud, 2017, s. 32).

4.2.2 Utvalg og datainnsamling

Det var utfordrende å rekruttere relevante informanter til dette prosjektet. Det ble en tidkrevende prosess å finne ergoterapeuter som har erfaringer med aktivitet i arbeid med flyktninger. Dette kan illustrere hvor få ergoterapeuter som jobber på feltet, samt hvor lite kjent det er at ergoterapeuter har relevant kompetanse for å arbeide med brukergruppen.

Oppgavens intervjuform baserer seg på semistrukturerte intervju, noe som ga muligheten til å stille oppfølgingsspørsmål for å få utdypende informasjon. Dette ga informantene muligheten til å avvike noe fra temaet og fortelle om spesifikke hendelser. Disse avsporingene ga viktig informasjon og bidro til sitater som var av verdi for oppgaven. På en annen side kunne data fra et strukturert intervju vært enklere å kategorisere og analysere ettersom informantenes svar trolig ikke ville gitt samme mulighet for tolkning. Samtidig ville trolig ikke strukturert intervju bidratt med så bred innsikt i ergoterapeutenes erfaringer og opplevelser.

Ved gjennomføring av intervjuene var det utfordrende å ikke påvirke informantenes materiale ved å stille ledende spørsmål eller dele egne erfaringer. Likevel klarte gruppen å tøyne egen entusiasme og holde seg relativt objektive i intervjusituasjonen. Samtidig krever intervjusituasjonen at informantene opplever tillit, slik at de føler trygghet og deler informasjon (Malterud, 2017, s. 211). Tidsrammene for gjennomføring av intervju ga ikke mye rom for snakk utenom intervjuguiden, det ble likevel vektlagt å informere om intervjuet og samtykkeskjemaet fra NSD for å opplyse om prosjektet og forsøke å skape en tillitsfull relasjon. I kvalitative studier bør forskeren holde seg i bakgrunnen i intervjusituasjonen for å ikke påvirke de empiriske dataene (Malterud, 2017, s. 42). Det opplevdes enkelte ganger som en noe kunstig situasjon da informantene delte erfaringer uten å motta særlig respons. Samtidig er dette nødvendig for å styrke validiteten til materialet (Malterud, 2017, s. 42).

4.2.3 Dataanalyse

Malterud (2017, s. 98) sin systematiske tekstkondensering ble benyttet for å analysere data. Fremgangsmåten ble ansett som hensiktsmessig da den gjennom sine fire trinn gir en systematisk og overkommelig analyseprosess. I tillegg er analyseverktøyet egnet for å analysere empiriske data og gir rom for å reflektere og justere kursen underveis (Malterud, 2017, s. 97). Datamaterialet ble kondensert i fellesskap med en objektiv tilnærming der for forståelsen av tema ble forsøkt lagt til side for å ikke overskygge materialet. På den ene siden ga dette rom for å danne et nytt perspektiv på hvordan ergoterapeuter arbeider med flyktninger. På den andre siden kan det oppleves som utfordrende å tolke og analysere data ved å legge for forståelsen til side, ettersom blant annet for forståelsen var en motivasjonsfaktor for å skrive om valgt tema (Malterud, 2017, s. 45).

5.0 Avslutning

Bachelorprosjektets formål var å undersøke ergoterapeuters erfaringer med å benytte meningsfulle aktiviteter i arbeid med flyktninger. Ved å benytte forskning, kunnskapsgrunnlaget i ergoterapi og de empiriske funnene har vi besvart forskningsspørsmålet: “Hvilke erfaringer har ergoterapeuter med å benytte meningsfulle aktiviteter for å fremme deltakelse og livskvalitet blant flyktninger?”

Den kvalitative metoden belyser ergoterapeutenes erfaringer og opplevelser med å benytte meningsfull aktivitet i arbeid med flyktninger. Det kommer frem at ergoterapeuter kan benytte sin kjernekompetanse for å engasjere brukergruppen i aktiviteter som kan bidra til at deres livskvalitet fremmes. Funnene viser også at ved å legge til rette for deltakelse i meningsfulle aktiviteter vil ergoterapeuter bidra til brukergruppens mulighet for å oppleve mestring. En fellesnevner for informantene er deres fokus på å benytte deltakelse i gruppeaktiviteter for å fremme flyktingenes opplevelse av tilhørighet og samhold. Funnene viser også til at ergoterapeuter innehar kompetanse for å tilrettelegge aktiviteter ved å ta hensyn til flyktingenes kultur. Tilnærmingene som ergoterapeutene benytter kan resultere i at flyktingenes livskvalitet øker, ettersom aktivitetene bidrar til glede, mestring, tilhørighet og autonomi.

5.1 Prosjektets nytteverdi / Implikasjoner for praksis

Resultatene viser at det er aktuelt å engasjere flere ergoterapeuter i arbeid med flyktninger. Bachelorprosjektet synliggjør hvordan ergoterapeuter kan benytte sin kompetanse om tilrettelegging av meningsfull aktivitet for å fremme flyktingers mestring og livskvalitet. Ettersom bachelorprosjektet baserer seg på en kvalitativ undersøkelse med få antall informanter er ikke nødvendigvis funnene generaliserbare. Likevel kan funnene bidra til å synliggjøre erfaringer og tilnærminger som informantene benytter. Dette kan være nyttig informasjon som gir en forståelse for hvordan ergoterapeuter kan benytte meningsfull aktivitet for å fremme deltakelse og livskvalitet blant flyktninger. Beslutningstakere kan også ha nytte av å bli bevisst ergoterapeuters kompetanse ved å se verdien av å ansette flere

ergoterapeuter på feltet. Det er nødvendig med mer forskning om ergoterapeuters bruk av meningsfull aktivitet i arbeid med flyktninger for å styrke funnene ytterligere.

Litteraturliste

- Aagaard, M. & Langdal, I. (2019). Centrale begreber inden for ergoterapi. I Å. Brandt, H. Peoples & U. Pedersen (Red.), *Basisbog i ergoterapi* (4. utg., s. 111- 127). Munksgaard.
- Askheim, O. P. (2012). *Empowerment i Helse- og sosialfaglig arbeid: Floskel, styringsverktøy eller frigjøringsstrategi?* (5. utg.). Gyldendal akademisk.
- Bishop, R. & Purcell, E. (2013). The Value of an Allotment Group for Refugees. *British Journal of Occupational Therapy*, 76(6), 264–269.
<https://doi.org/10.4276/030802213x13706169932824>
- Black, R. M. (2019). Culture, diversity, and culturally effective care. I B. A. B. Schell & G. Gillen (Red.), *Willard and Spackman's: Occupational Therapy*. (13. utg., s. 223-239). Wolters Kluwer.
- Creek, J. (2014a). Approaches to practice. I W. Bryant, J. Fieldhouse, K. Bannigan (Red.), *Creek's Occupational Therapy and Mental Health* (5. utg., s. 50-71). Churchill Livingstone.
- Creek, J. (2014b). The Knowledge Base of Occupational Therapy. I W. Bryant, J. Fieldhouse, K. Bannigan (Red.), *Creek's Occupational Therapy and Mental Health* (5. utg., s. 27- 48). Churchill Livingstone.
- De forente nasjoner. (1948). *FNs konvensjon om menneskerettigheter*: Vedtatt av De Forente nasjoner 10. desember 1948. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/fns-verdenserklaering-om-menneskerettigheter>
- De forente nasjoner. (1951). *FNs konvensjon om flyktningers rettigheter*: Vedtatt av De Forente nasjoner 28. juli 1951. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/flyktninger/flyktningkonvensjonen>
- FN-sambandet. (2021, 29. Juni). *Flyktninger*.
<https://www.fn.no/tema/flyktninger/flyktninger>
- Forsyth, K., Taylor, R. R., Kramer, J. M., Prior, S., Ritchie, L. & Melton, J. (2019). The Model of Human Occupation. I B. A. B. Schell & G. Gillen (Red.), *Willard and packman's: Occupational Therapy*. (13. utg., s. 601-621). Wolters Kluwer.

- Gillen, G. (2019). Occupational Therapy Interventions for Individuals. I B. A. B. Schell & G. Gillen (Red.), *Willard and Spackman's Occupational Therapy* (13. utg., s. 413-435). Wolters Kluwer.
- Haj-Younes, J., Abildsnes, E., Kumar, B. & Diaz, E. (2021). The road to equitable healthcare: A conceptual model developed from a qualitative study of Syrian refugees in Norway. *Social Science & Medicine*, 22(292), 1-8.
<https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114540>
- Helsebiblioteket. (2016, 6. juni). *Kunnskapsbasert praksis*.
<https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis>
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2017). *Mestre hele livet*. Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017-2022).
https://www.regjeringen.no/contentassets/f53f98fa3d3e476b84b6e36438f5f7af/strategi_for_god_psykisk-helse_250817.pdf
- Hooper, B., Wood, W. (2019). The philosophy of Occupational Therapy. I B. A. B. Schell & G. Gillen (Red.), *Willard and Spackman's Occupational Therapy* (13. utg., s. 43- 55). Wolters Kluwer.
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2022, 18. mars). *Kommunene blir bedt om å bosette 35 000 flyktninger i 2022*. <https://www.imdi.no/om-imdi/aktuelt-na/kommunene-bli-bedt-om-a-bosette-35-000-flyktninger-i-2022/>
- Johansen, A. (2011). *Arbejdets betydning for flygtninge med traumer og andre forhold i eksiltilværelsen, der spiller ind på det psykiske helbred: forskningsregistrant*. Dansk Flygtningehjælp.
- Kielhofner, G. (2018). *Ergoterapi i praksis - det begrebsmæssige grundlag* (3.utg). Munksgaard.
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.). Universitetsforlaget.
- Morville, Anne-Le (2014). *Daily occupations among asylum seekers: Experience, performance and perception* [Doktorgradsavhandling, Lunds Universitet]. Research portal.
<https://portal.research.lu.se/en/publications/daily-occupations-among-asylum-seekers-experience-performance-and>

- Mrabe, K. (2021). Exploring the role of occupational therapy and refugees. *OccupationalTherapy.com*, Article 5457.
<https://www.occupationaltherapy.com/articles/exploring-role-occupational-therapy-and-5457>
- Pedersen, U. (2019). Ergoterapi i forebyggende og sundhedsfremmende indsatser. I Å. Brandt, H. Peoples & U. Pedersen (Red.), *Basisbog i ergoterapi* (4. utg., s. 213-234). Munksgaard.
- Peoples, H., Brandt, Å. & Pedersen, U. (2019). Introduktion til ergoterapi. I Å. Brandt, H. Peoples & U. Pedersen (Red.), *Basisbog i ergoterapi* (4. utg., s. 25-31). Munksgaard.
- Reitz, M. S. & Graham, K. (2019). Health Promotion Theories. I B. A. B. Schell & G. Gillen (Red.), *Willard and Spackman's: Occupational Therapy* (s. 675- 692). Wolters Kluwer.
- Taylor, R. R. & Kielhofner, G. (2017). Introduction to the Model of Human Occupation. I R. R. Taylor (Red.), *Kielhofner's Model of Human Occupation: Theory and Application* (5 utg., s. 3-10). Wolters Kluwer.
- Taylor, R. R. (2019). Therapeutic Relationship and Client Collaboration: Applying the Intentional Relationship Model. I B. Schell & G. Gillen (Red.), *Willard and Spackman's Occupational Therapy* (13. utg., s. 527-538). Wolters Kluwer.
- Trimboli, C. & Halliwell, V. (2018). A survey to explore the interventions used by occupational therapists and occupational therapy students with refugees and asylum seekers. *World Federation of Occupational Therapists Bulletin*, 74(2), 106-113.
[10.1080/14473828.2018.1535562](https://doi.org/10.1080/14473828.2018.1535562)
- Varvin, S. (2018). *Flyktningers psykiske helse* (2. utg). Universitetsforlaget.
- Waardenburg, M., Visschers, M., Deelen, I. & Liempt, I. V. (2019). Sport in liminal spaces: The meaning of sport activities for refugees living in a reception centre. *International Review for the Sociology of Sport*, 54(8), 938–956.
<https://doi.org/10.1177/1012690218768200>

Wilcock, A. A. & Hocking, C. (2015). *An occupational perspective of health*. (3. utg.). SLACK Incorporated.

Wilcock, A. A. & Townsend, E. A. (2019). Occupational justice. I B. Schell & G. Gillen (Red.), *Willard and Spackman's Occupational Therapy* (13. utg., s. 643-659). Wolters Kluwer.

Zipfel, S., Pfaltz, M. C. & Schnyder, U. (2019). Editorial: Refugee Mental Health. *Frontiers in Psychiatry*, 10(72). <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00072>

Vedlegg 1: Intervjuguide

- Intervjuet vil starte med at deltakerne får muntlig informasjon om prosjektet. De vil informeres om at deltakelsen er frivillig og at opplysningene som oppgis vil bli anonymisert.
- Deltakerne vil innledningsvis bli spurt om å fortelle om sin yrkesbakgrunn, samt hva de nå jobber med.

1 - Hvilke erfaringer har du med å benytte aktiviteter for flyktninger med milde psykiske helseplager som depresjon og angst?

2 - Hvilke typiske aktiviteter benytter du når du skal engasjere brukergruppen i aktiviteter?

3 - Hvordan opplever du at det påvirker brukergruppen når du engasjerer de i aktivitet?

4 - Hvilke hensyn må man som ergoterapeut ta når man arbeider med flyktninger som brukergruppe?

5 - Hvilke utfordringer opplever du som vanlige for brukergruppen i møte med aktivitet?

- Dersom informanten besvarer spørsmålene utilstrekkelig, vil oppfølgingsspørsmål bli stilt. Oppfølgingsspørsmålene baserer seg på allerede stilte spørsmål. Eksempel på oppfølgingsspørsmål;

- Du snakker om.... kan du utdype litt rundt dette?

- Jeg lurer på om du har lyst til å utdype litt rundt... ?

Vedlegg 2: Informasjonsskriv NSD og samtykkeskjema

Vil du delta i bachelorprosjektet

Ergoterapi ved Høgskolen på Vestlandet – 2022?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å intervjuere ergoterapeuter om deres opplevelser og refleksjoner rundt arbeidet som ergoterapeut. I dette skrivet gir vi deg informasjon om formålene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg. Spørsmålene handler om ergoterapeutens eller annen fagperson sin rolle og hvordan disse fagpersonene jobber enten i kommunehelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten. Du bestemmer selv hvor mye du ønsker å dele av dine erfaringer.

I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette er et bachelorgradsprosjekt som vil danne grunnlaget for bacheloroppgave i Ergoterapi ved Høgskolen på Vestlandet. Formålet med prosjektet er å undersøke hvilke kunnskap, erfaringer og roller ergoterapeuten eller annen fagperson har med arbeid i kommunehelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten. Vi ønsker å fokusere på ergoterapeuter i nøkkelposisjon i ulike innsatsområder relatert til regjeringens satsing, studentens personlige interesser, samt den forventede omstruktureringen av helsetjenester.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen på Vestlandet og førsteamanuensis Merethe Hustoft (Merethe.Hustoft@hvl.no) er ansvarlig for prosjektet. Personvernombud Trine Anikken Larsen (Trine.Anikken.Larsen@hvl.no).

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om delta på bakgrunn av din erfaring som ergoterapeut eller annen relevant fagperson på den aktuelle problemstillingen for bacheloroppgaven beskriver.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i dette prosjektet vil du bli intervjuet av studenter som har forberedt en intervjuguide. Intervjuet vil enten foregå via telefon, digital plattform eller ved avtalt egnet plass for fysisk intervju, avhengig av tilgjengelighet og ønske fra den som blir intervjuet. Intervjuet vil bli tatt opp på en mobil enhet som er satt i flymodus. Lydfilen vil bli overført direkte etter intervju til en passord-beskyttet PC. Lydfilen vil bli transkribert. Lyddopptaket blir deretter slettet etter prosjekt er gjennomført 30. september 2022). Intervjuet vil ta ca. 30 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Dersom opplysninger eller omtale om pasienter/brukere kommer frem i intervjuene skal studenten utelate direkte og indirekte personidentifiserbare opplysninger, det vil si opplysninger som navn, navn på institusjoner, tidspunkter, spesielle diagnoser, hendelser eller liknende. Veileder har særskilt ansvar for at studenten behandler taushetsbelagte opplysninger etter gjeldende retningslinjer.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent. Prosjektet skal etter planen være slutt september 2022. Lydfilene og transkribert materiale vil bli slettet, anonymisert materiale vil bli oppbevart konfidensielt. Det vil ikke bli lagret data som kan bidra til at du blir gjenkjent. Prosjektansvarlig og bachelorstudenter er ansvarlig for behandling av dataene.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler informasjonen som du har gitt gjennom intervjuet basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskulen på Vestlandet ved Førstemanuensis Merethe Hustoft har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- HVL ved førstemanuensis Merethe Hustoft, merethe.hustoft@hvl.no
- HVL ved personvernombud Trine Anikken Larsen, trine.anikken.larsen@hvl.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Merethe Hustoft

(Prosjektansvarlig/veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at informasjonen jeg bidrar med i anonymisert form kan brukes i bacheloroppgaven, veiledning og undervisning.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)